

Adolfas Kubilius – Lietuvos kariuomenės 2-ojo ulonų Lietuvos Kunigaikštienės Birutės pulko karys. 1940 m.

ADOLFAS KUBILIUS- ADYS, JURGIS VAIŠVILA, BALYS, ŠILO VELNIAS

1918 07 26–1946 03 09

Adolfas Kubilius gimė 1918 m. liepos 26 d. Kretingos aps. Kartenos vls. Budrių k. Leono Kubiliaus ir Onos Daugintaitės-Kubilienės šeimoje. Baigė Budrių pradžios mokyklą, 1936 m. – Kretingos pranciškonų gimnaziją. 1940 m. pavasarį pašauktas į Lietuvos kariuomenę, tarnavo 2-ajame ulonų Lietuvos Kunigaikštienės Birutės pulke. Tų pačių metų rudenį demobilizuotas.

Vokiečių okupacijos metais dirbo Kauno radiofone, vėliau – Vilniaus tabako fabrike. Studijavo žurnalistiką Vytauto Didžiojo universitete. Nuo 1943 m. pradžios, ėmus persekioti gestapui, gyveno nelegaliai. 1943 m. liepos mėn. įstojo į Lietuvos laisvės armiją (LLA), buvo jos centrinio štabo Vilniuje Organizacinio sektoriaus Ryšių skyriaus viršininkas. Rūpinosi antinacinės spaudos platinimu, naujų narių telkimu. 1944 m. rugpjūčio mėn. išvyko į Rytų Prūsiją, kur netoli Karaliaučiaus veikė Noihofo žvalgybos mokykla. Kartu su Algirdu Šertvyčiu vadovavo penkių asmenų desantui, 1944 m. lapkričio 17 d. nuleistam į Kretingos aps. Platelių ir Telšių aps. Alsėdžių miškus. Legalizavęsis dirbo mokytoju. Telšių aps. Alsėdžių vls. Skirpsčių k. ūkininkų Pocių sodyboje, vėliau ir kitose vietose įsirengė bunkerius, užmezgė ryšius su LLA šiaulių apygarda ir jos vietos skyriais, taip pat Vanagų būriais Kretingos, Mažeikių, Tauragės ir Telšių apskrityse. Rūpinosi ginklų įsigijimu, rinko žinias apie sovietų armiją, karinių dalinių dislokaciją, technikos judėjimą. Gautas žinias siųstuvu perduodavo į Vokietiją. Palaikė ryšius su Telšių vyskupu Vincentu Borisevičiumi, iš kurio gaudavo paramą maistu.

Suimto Adolfo Kubiliaus fotografija iš baudžiamosios bylos. Iš Lietuvos ypatingojo archyvo dokumentų

1945 m. kovo mėn. kartu su Adolfu Eidimtu suvienijo Vanagų būrius į LLA Žemaičių legioną ir sudarė jo štabą: legiono vadas – A. Kubilius-Šilo Velnias, štabo viršininkas – Sergijus Semsys-Vaza, Organizacinio sektoriaus viršininkas – Šarūnas Jazdauskas-Šaris, jo pavaduotojas – Jonas Dūda-Štuka, Agitacijos ir propagandos bei žvalgybos skyriaus viršininkas – A. Šertvytis-Stumbras, Tiekimo skyriaus viršininkas – vyr. puskarininkis Albertas Švažas-Vilius, pagrindinis štabo ir legiono vado asmeninis ryšininkas – Henrikas Petkevičius-Steigvilis.

1945 m. balandžio 23 d. A. Kubilius buvo suimtas Telšių aps. Alsėdžių vls. Vilkių k. Iš pradžių kalintas NKVD Alsėdžių vls. poskyrio laikinojo sulaikymo areštinėje, vėliau perkeltas į NKVD Telšių, iš čia – į NKGB Vilniaus vidaus kalėjimą.

1946 m. sausio 9 d. LSSR NKVD kariuomenės karo tribunolo nuteistas mirties bausme. A. Kubiliui ir dar keturiems jo bendrabaliams (Jonui Venclauskui, Antanui Stalmokui, Sergejui Semsui ir Stepui Derbutui) bausmė įvykdyta 1946 m. kovo 9 d. Vilniuje, NKGB centrinės būstinės rūsyje įrengtoje mirties bausmės vykdymo patalpoje. Palaikai slapta užkasti buvusio Tuskulėnų dvaro teritorijoje Vilniuje. 1994–1996 ir 2003 m. archeologinių kasinėjimų metu Tuskulėnų kapavietėje rasti nužudytųjų palaikai 2004 m. perkelti į Tuskulėnų rimties parke įrengtą koplyčią-kolumbariumą. XX a. 7-ajame dešimtmetyje artimųjų rūpesčiu atminimas įamžintas tvarkant Kubilių šeimos kapavietę, esančią Kretingos r. Žalgirio sen. Budrių k. kapinėse.

Kryžius šioje vietoje stovėjusioje sodyboje gyvenusiai Leono Kubiliaus ir Onos Daugintaitės-Kubilienės šeimai, taip pat 1918 m. liepos 26 d. gimusiam jų sūnui, vienam iš LLA vadų ir Žemaičių legiono įkūrėjų A. Kubiliui-Adžiui, Jurgiui Vaišvilai, Baliai, Šilo Velniui atminti. Kretingos r. Žalgirio sen. Budrių k. Pastatytas 1991 m. dukters ir sesers Stanislavos Kubiliūtės-Slušnienės šeimos rūpesčiu. J. Kanarsko nuotr., 2014 m.

Pastatas, kuriame 1940–1941 veikė NKVD Alsėdžių vls., 1944–1953 m. buvo NKVD-MVD-MGB Alsėdžių vls. poskyrio laikinojo sulaikymo kamera (KPZ) ir joje kalėjo suimti Lietuvos piliečiai, taip pat ir 1945 m. balandžio 23 d. suimtas A. Kubilius. Pastato ir jo viduje išlikusio įrašo, kaip manoma, A. Kubiliaus, vaizdas. Plungės r. Alsėdžių mstl. Draugystės g. 16. Ūkinis pastatas. J. Kanarsko nuotr., 2015 m.